

سمیرا علی خانزاده

SAMIRA ALIKHANZADEH

“رفتن اما بازماندن”
“DEPARTED AND YET REMAINING”

... تخیل، به کمک جاودانگی زیبایی،
از فنا مصونمان می‌دارد و با گشودن درهای پنهان همه‌ی قلب‌ها،
به یکدیگر پیوندمان می‌دهد.

ویلیام باتلر ییتس

... *Imagination divides us from mortality by the immortality of beauty,
and binds us to each other by opening the secret doors of all hearts.*

William Butler Yeats

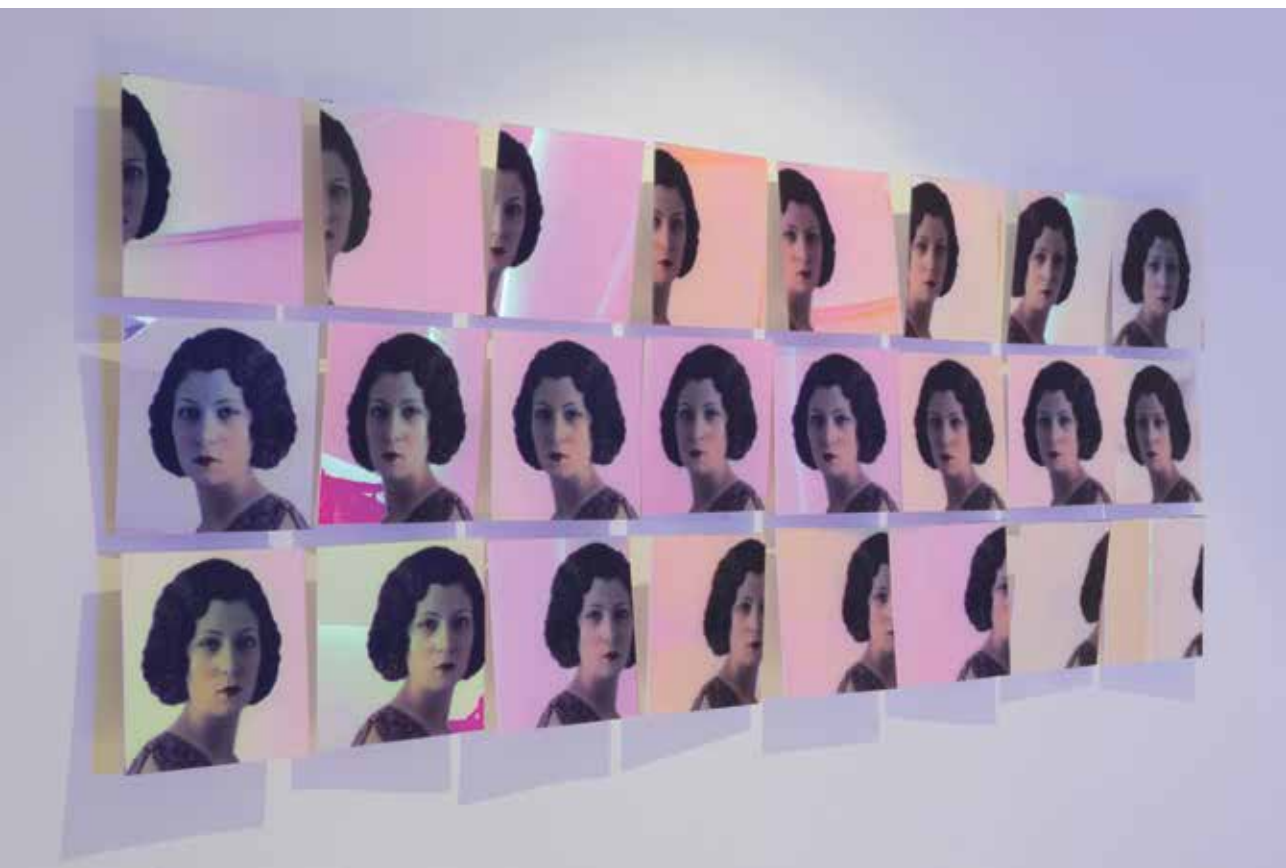
شماره ۳ از مجموعه خاطرات آینه، چاپ دیجیتال روی پلکسی گلس آینه‌ای، ۴ لته، ۱۸۰×۱۲۰ سانتی‌متر، تک نسخه، ۱۳۹۲
No. 3 from the *Mirror of Memories* series, digital print on acrylic mirror Perspex, polyptych (4 panels), 120x180 cm overall, unique, 2013

نمای داخلی گالری اثر، زمستان ۱۳۹۲
بازمانده، چاپ دیجیتال روی تورسیمی، پلکسی گلس، ۱۳۹۲
Installation view, Assar Art Gallery, Winter 2014
Remained, digital print on metal net, Perspex, 2013

نمای داخلی گالری اثر، زمستان ۱۳۹۲
Installation view, Assar Art Gallery, Winter 2014

شماره ۲ از مجموعه عبور، چاپ دیجیتال روی پلکسی گلس آینه‌ای، ۲ لته، ۸۳×۲۱۸ سانتی متر، تک نسخه، ۱۳۹۲
Installation view, Assar Art Gallery, Winter 2014
No. 2 from the *Traverse* series, digital print on acrylic mirror Perspex, diptych, 83x218 cm overall, unique, 2013

شماره ۱ از مجموعه عبور، چاپ دیجیتال روی پلکسی گلس آینه‌ای، ۳ لته، ۱۰۰×۳۰۰ سانتی‌متر، تک نسخه، ۱۳۹۲
No. 1 from the *Traverse* series, digital print on acrylic mirror Perspex, triptych, 100x300 cm overall, unique, 2013

نمای داخلی گالری اثر، زمستان ۱۳۹۲
Installation view, Assar Art Gallery, Winter 2014

نمای داخلی گالری اثر، زمستان ۱۳۹۲

شماره ۱ از مجموعه سفر، چمدان، آینه و چاپ دیجیتال روی تور سیمی، ۱۳۹۲

Installation view, Assar Art Gallery, Winter 2014

No. 1 from the *Journey* series, suitcase, mirror fragments and digital print on metal net, 2013

پیدا و پنهان، چاپ دیجیتال روی آینه، پلکسی گلس آینه‌ای - جعبه نور، ۱۴۰×۱۰۰ سانتی‌متر، تک نسخه، ۱۳۹۲
Installation view, Assar Art Gallery, Winter 2014
Visible & Hidden, digital print on mirror, acrylic mirror Perspex - Light box, 140x100 cm, unique, 2013

رفتن اما بازماندن

کره‌های خالی چشم می‌دانستند

که معرفت، غیرواقع را بیش می‌کند

و همه‌ی بازی، آینه‌ای است باز تابیده در آینه‌ای دگر

ویلیام باتلر ییتس

مجموعه‌ی " رفتن اما بازماندن" سمیرا علیخانزاده شامل تصاویری تناقض آمیز از وحدت و کثرت، سکون و حرکت، حضور و عدم حضور و زمان و بی زمانی است. به تعبیری، تقارن و توازن دقیق این آثار، ساختار فیثاغورثی کلیت طرح (که متشکل از قطعات پلکسی گلس قرحسان مدوری است در ردیف‌هایی کنار یک‌دیگر از چهره‌ی ایراندخت، زن جوانی در دهه‌ی ۱۳۱۰) قاعدتا باید بیننده را به سوی ثبات و قابل پیشبینی بودن سوق دهد، اما در عوض حس جستجو و اکتشاف را در او برانگیخته و ارتباطی عمیق و آرام با حرکت زمانمند و مکانمند ایجاد می‌کند. بازی کمتی این تک عکس، در نماهایی متعدد از رخ کامل و نیمه‌ی زن، موجب گذر از زمان و مکان می‌شود، همچون داوودِ بنینی. هر تصویر گویی یکی از زوایای صحنه‌ی زندگی است که از منظری متفاوت گرفته شده و بدین ترتیب حرکت را القای کند.

تصاویر تکرار شونده‌ی ایراندخت محبوس در آینه، فراوانی مفرط حضور مادی را به ذهن می‌آورد. این تصاویر با چنان راحتی و انعطافی کنار یک‌دیگر چیده شده‌اند که سلیس و پویا بنظر می‌رسند، همانطور که به لحاظ روانی نیز تجربه‌ها و موقعیت‌های تاریخی مختلفی را به تصویر می‌کشند. چه آن‌ها را در ترتیبی منظم و پیاپی ببینیم یا درهم و بدون نظم نگاهشان کنیم، تصاویر، باز گو کننده‌ی زندگی‌ای در طول زمانند. این حالت‌های مختلف که هر یک متعلق به زمانی کوتاه است، به هر حال، مفهوم زمانیت ممتد در بهترین حالت ممکن اند. نماهای مختلف از ایراندخت با دلالت تلویحی بر واپس گرایی‌ها و باز شدگی‌های روانشناختی زمانی بی‌پایان را بوجود می‌آورند. بدین ترتیب این واریاسیون‌ها سیالیتی در زمان و مکان ایجاد کرده و گواهی می‌شوند بر اثبات زندگی‌ای که او زیست و احساساتی که او تجربه کرد.

علیخانزاده از ورای این واریاسیون‌ها هارمونی‌های موسیقایی خاطره‌انگیزی خلق کرده است، صداهایی همراه با ملودی‌هایی که به قعر بجاترین پرسش‌های وجودی می‌رسند. او با استفاده از تک نشانه‌ای برای بلند کردن شخصیت اصلی و بالا بردن او به مکانی که واقعی اما بیش از هر چیز رویاگونه، حسرت بار و اندوهگین است به فرمولی نو برای ایجاد حرکت دست یافته است. این آینه‌ها که هر یک واحدی مستقل اند، گویای شعر اشتیاق و لطافت فرسوده‌ی زمان‌های از دست رفته و خاطرات به یاد ماندنی‌اند.

نکته‌ی قابل توجه تر آن که " رفتن اما بازماندن" همچون لوحی نانوشرته است؛ سنگ لوحی داخلی و پیشین که انرژی‌ها و تجارب ما بر آن ظاهر می‌شود. با تغییرات نور و ناپدید شدن پر تره‌ی ایراندخت، چهره‌ی مشاهده گران در آینه‌های چند لایه پدیدار می‌شود. با این ابزار، بیرون به سوی درون حرکت می‌کند و ایراندخت به پلی به زمان و مکان ما تبدیل می‌شود. با باز تاب تصویر مان در آینه‌ها ما در سرنوشت او شریک می‌شویم و بدین ترتیب زندگی و تاریخچه‌ی تک تک بینندگان با هنر درهم آمیخته می‌شود. از میان رفتن ایراندخت، عینیت یافتن مخاطب است و ما از مکانی به مکان دیگر و از زمانی به زمان دیگر سیر می‌کنیم و این همانستی را از جهان واقع به فضاهای موهوم هنر می‌بریم و برمی‌گردانیم. این میزان از گرایش شاعرانه‌ی علیخانزاده موجب می‌شود با واقعیت و وهم همچون رقص میان تصاویر بدون واسطه که در آن تخیل و واقعیت مادی در یک سطح قرار می‌گیرند برخورد شود. تصویر ایراندخت به جای ما و دیگری نمونه‌ای از تمامیت هستی است. چنین خصلتی، آیا، شگفت‌انگیز نیست؟ آیا حس یکی بجای چندین نفر و دیگری بجای "من" به کار آن تجربه‌ی ذهنی نهایی نمی‌آید؟

این آثار این پرسش را مطرح می‌سازند که آیا هنر و واقعیت یکی است؟ احتمالا خیر، اما واقعیت از ورای آینه‌ی هنر درک می‌شوداز ورای آینه‌ی تاولیل. بازتاب‌های واقعیت که در این آینه حس شده‌اند ما را به حرف و امی دارند. درغیر این صورت، ما حرفی برای گفتن نداریم. ما با دیدن بازتاب زندگی در شیشه‌ای که به ما می‌نگرد به سواحل معنا و محاسبات وجودی می‌رسیم. در آثار سمیرا، این جابجایی میان هنر و واقعیت، میان رویا و معرفت موجب حیرت ما می‌شود. همان طور که ییتس مدعی بود که حقیقت و معرفت "آینه‌ای باز تابیده در آینه‌ای دگر" اند. آن چه سمیرا به ما نشان داده است نه تنها رود زمان ایراندخت است که او خود بر آن شناور بود و در آن شنا کرد و به اعماق فر و رفت، بلکه سفر ما نیز هست. ایراندخت، با همه‌ی جوانی و شاداییش در تمامی آینه‌ها، در زمان پیش نرفته، پا به سن نگذاشته و نمرده است آن گونه که برای ما اتفاق خواهد افتاد.

عباس دانشوری، استاد تاریخ هنر و رییس دانشکده ایالتی کالیفرنیا، لس آنجلس

Departed and Yet Remaining

Empty eyeballs knew

That knowledge increases unreality, that

Mirror on mirror mirrored is all the show.

W. B. Yeats

Samira Alikhanzadeh’s “Departed and Yet Here” series contains paradoxical images that embody unity and multiplicity, stillness and motion, presence and absence, time and timelessness. In one sense, the strict symmetry and balance of these works, the Pythagorean structure of the overall design (made of circular iridescent plexiglass that is arranged in rows and encloses various head shots of a young female of the 1920s, Irandokht¹), should impel one toward stability and predictability. And yet, the pieces evoke a sense of exploration and engender a quiet, deep connection to temporal and spatial motion. The quantitative play of this singular image, in various partial and full views, makes for movement across space and time, as does Bernini’s “David.” Each image is one angle of the panoramasuggesting motion caught from life’s various perspectives.

The repeated images of Irandokht held in the mirrors evoke an extravagant abundance of material presence. They are designed and arranged with such elastic ease that they appear fluent and dynamic as they psychologically portray various historical niches and experiences. Viewed sequentially, or in any random order, the images are the unfolding of a life in time. These various poses, though assigning a short duration, are nevertheless the concept of extended temporality at its best. The different views of Irandokht give rise to interminable time by alluding to countless psychological regresses and extensions. The variations thus create fluidity in time and space, substantiating the life she lived and the emotions she experienced.

Through these variations, Alikhanzadeh has created evocative musical harmonies, sounds with melodies that reach deep and wide into the most pertinent of existential questions. She has arrived at a novel formula to depict motion using a single sign to lift up the central figure into a space that is real but, above all, dreamlike, wistful, and forlorn. These mirrors, each an independent unit, bespeak the poetry of passion and the effete grace of lost times and haunting memories.

More significantly, “Departed and Yet Here” is a tabula rasa, a blank slate interior and anterior to which unfolds our energies and experiences. For as the light changes and the portraits of Irandokht vanish, the faces of the observers appear on the multiple mirrors. Through this device, the outside moves inside and Irandokht becomes the bridge to our own time and spaces. We share her fate as the mirrors reflect us, integrating each viewer’s life and history with the art. The evanescence of Irandokht is the onlooker’s materialization, and we peregrinate from space to space, time to time, transmuting identity from the real into the illusory spaces of art and back. This measure of Alikhanzadeh’s poetic proclivity treats reality and illusion as a dance of unmediated images, where substance and imagination occupy the same plateau. The image of Irandokht as us and as the other is a model for the totality of Being. Is not this quality mystical? Are not the sense of the one as many and the other as “I” grist for the ultimate subjective experience?

These works give rise to the question, Are art and reality one? Perhaps not, but reality is understood through the mirror of art—the mirror of interpretation. Reflections of the real caught in this mirror make us talk. Otherwise, we have nothing to say. We arrive at the shores of meaning and existential reckoning when we see life’s reflection in a looking glass. This switch in the work of Samira between art and reality, between dream and knowledge, makes us wonder, just as Yeats claimed that Truth and knowledge are “mirror on mirror mirrored.” What Samira has shown us is not only Irandokht’s river of time on which she floated and in which she swam and drowned, but also our own journey. She, though young and youthful in all her mirrors, has nevertheless moved on in time, aged, and diedas will we.

Abbas Daneshvari, PhD, Chair, Department of Art, Professor of Art History at University of California, Los Angeles

^[1] The portrait of Irandokht, used by Samira Alikhanzadeh, was taken in 1937. Irandokht died in 2012 at the age of 94

^[1] - پرتره‌ی مورد استفاده‌ی سمیرا علیخانزاده از ایراندخت در سال ۱۳۱۶ گرفته شده است. ایراندخت در سال ۱۳۹۰ در سن ۹۴ سالگی در گذشت.

SAMIRA ALIKHANZADEH

1967 Tehran, Iran Education 1998 MA, Painting, Azad University, Art and Architecture School, Tehran, Iran 1996 BA, Painting, Azad University, Art and Architecture School, Tehran, Iran Solo Exhibitions 2014 Departed and Yet Remaining, Assar Art Gallery, Tehran, Iran 2013 Mirror Garden, Art Space Gallery, Dubai, UAE 2012 Art Space London, London, UK 2011 Face to Face, Assar Art Gallery, Tehran, Iran 2008 Golestan Gallery, Tehran, Iran 2005 Golestan Gallery, Tehran, Iran 2004 Golestan Gallery, Tehran, Iran 2001 Golestan Gallery, Tehran, Iran 1999 Golestan Gallery, Tehran, Iran Selected Group Exhibitions 2013 Q13, Woman Collectors, Woman Artists, Loyds Club, London, UK 2013 Peace from the Bottom of My Art, Opera Gallery, London, UK 2012 Inbetweeness, Mah-e Mehr Gallery, Tehran, Iran 2012 No Subject...!, 1x1 Art Gallery, Dubai, UAE 2012 The Elephant in the Dark, Devi Art Foundation, Gurgaon, India 2011 Assar Art Gallery, Tehran, Iran 2010 I Am Not Half the Man I Used to Be, Dar Al-Funoon Gallery, Kuwait 2010 Yek, do, se (1, 2, 3): Three Contemporary Iranian Artists, Los Angeles County Museum of Art (LACMA), Los Angeles, USA 2010 Recent Self Portraits, Silk Road Gallery, Tehran, Iran 2010 Iran Inside Out, Farjam Collection, Dubai, UAE 2010 AB Gallery, Lucerne, Switzerland 2009 Dar Al-Funoon Gallery, Kuwait, Kuwait 2009 Routes II, Waterhouse and Dodd, London, UK 2009 Off the Loom: The Persian Carpet in Contemporary Iranian Art, Assar Art Gallery, Tehran, Iran 2009 Self Portraits, Azad Art Gallery, Tehran, Iran 2009 Masques of Shahrazad, Mall Gallery, London, UK 2008 Planting New Roots, Dar Al-Funoon Gallery, Kuwait, Kuwait 2007 32 Oskou, Students of Aydin Aghdashloo, Iranian Artists' Forum, Tehran, Iran 2007 Broken Promises, Forbidden Dreams, Iran Heritage Foundation, London, UK 2007 Assar Art Gallery, Tehran, Iran 2007 Wishes and Dreams, Iran's New Generation Emerges, Meridian International Center, Washington DC, USA 2007 Self Portrait, Society of Iranian Painters, Iranian Artists' Forum, Tehran, Iran 2003 The Esfahan Museum of Contemporary Arts, Guest Artist of the Dena Group, Esfahan, Iran 2001 New Experiences, Society of Iranian Painters, Iranian Artists' Forum, Tehran, Iran 2001 Contemporary Iranian Art Exhibition, Ataturk Cultural Center, Istanbul, Turkey 2001 Contemporary Iranian Art Exhibition, Modern Art Gallery, Ankara, Turkey 2001 Contemporary Iranian Drawing Exhibition, Barg Gallery, Tehran, Iran 2000 5th Painting Biennial, Tehran Museum of Contemporary Arts, Tehran, Iran 1999 Contemporary Iranian Drawing Exhibition, Barg Gallery, Tehran, Iran 1995 3rd Painting Biennial, Tehran Museum of Contemporary Art, Tehran, Iran Public Collections 2011 Devi Art Foundation, Gurgaon, India 2009 Los Angeles County Museum of Art (LACMA), Los Angeles, USA 2007 Farjam Collection, Dubai, UAE 2002 Tehran Museum of Contemporary Art, Tehran, Iran Art Fairs 2013 Abu Dhabi Art, Abu Dhabi, UAE 2013 Contemporary Istanbul, Istanbul, Turkey 2012 Art Moscow, Moscow, Russia 2011 Art Dubai, Dubai, UAE 2011 Contemporary Munich, Germany 2011 Art Scope, Basel, Switzerland 2010 Contemporary Istanbul, Turkey 2010 Art Dubai, Dubai, UAE 2009 Paris Photo, Paris, France 2008 Art Dubai, Dubai, UAE

سمیرا علیخانزاده

۱۳۴۶ تهران، ایران تحصیلات ۱۳۷۷ فوق لیسانس نقاشی، دانشگاه آزاد، تهران، ایران ۱۳۷۵ لیسانس نقاشی، دانشگاه آزاد، تهران، ایران نمایشگاه‌های انفرادی ۱۳۹۲ رفتن اما بازماندن، گالری اثر، تهران، ایران ۱۳۹۲ گالری آرت اسپیس، دوی، امارات متحده عربی ۱۳۹۱ گالری آرت اسپیس لندن، لندن، انگلستان ۱۳۹۰ روبرو، گالری اثر، تهران، ایران ۱۳۸۷ گالری گلستان، تهران، ایران ۱۳۸۴ گالری گلستان، تهران، ایران ۱۳۸۳ گالری گلستان، تهران، ایران ۱۳۸۰ گالری گلستان، تهران، ایران ۱۳۷۸ گالری گلستان، تهران، ایران برگزیده نمایشگاه‌های گروهی ۱۳۹۲ کلاب لویدز، لندن، انگلستان ۱۳۹۲ گالری آپرا، لندن، انگلستان ۱۳۹۱ بینابینیت، گالری ماه مهر، تهران، ایران ۱۳۹۱ گالری ۱×۱، دوی، امارات متحده عربی ۱۳۹۱ فیل در تاریکی، بنیاد هنری دوی، گورگان، هند ۱۳۹۰ گالری اثر، تهران، ایران ۱۳۸۹ گالری دارالفنون، کویت، کویت ۱۳۸۹ یک، دو، سه: سه هنرمند معاصر ایرانی، موزه لس آنجلس (لاکما)، لس آنجلس، ایالات متحده آمریکا ۱۳۸۹ گالری راه ابریشم، تهران، ایران ۱۳۸۹ مجموعه فرجام، دوی، امارات متحده عربی ۱۳۸۹ گالری آ.ب.، لوسرن، سوئیس ۱۳۸۸ گالری دارالفنون، کویت، کویت ۱۳۸۸ گالری اثر، تهران، ایران ۱۳۸۸ خودنگاره‌ها، گالری طراحان آزاد، تهران، ایران ۱۳۸۸ گالری مال، لندن، انگلستان ۱۳۸۷ گالری دارالفنون، کویت، کویت ۱۳۸۶ خانه هنرمندان ایران، تهران، ایران ۱۳۸۶ ایران هریتج، لندن، انگلستان ۱۳۸۶ گالری اثر، تهران، ایران ۱۳۸۶ مرکز بین‌المللی مریدین، واشنگتن، ایالات متحده آمریکا ۱۳۸۶ خانه هنرمندان ایران، تهران، ایران ۱۳۸۲ موزه هنرهای معاصر اصفهان، اصفهان، ایران ۱۳۸۰ خانه هنرمندان ایران، تهران، ایران ۱۳۸۰ مرکز فرهنگی آتاتورک، استانبول، ترکیه ۱۳۸۰ گالری آرت مدرن، آنکارا، ترکیه ۱۳۸۰ گالری برگ، تهران، ایران ۱۳۷۹ پنجمین دوسالانه نقاشی، موزه هنرهای معاصر تهران، تهران، ایران ۱۳۷۸ گالری برگ، تهران، ایران ۱۳۷۵ سومین دوسالانه نقاشی، موزه هنرهای معاصر تهران، تهران، ایران ۱۳۷۵ موزه هنرهای معاصر تهران، تهران، ایران ۱۳۷۵ مجموعه فرجام، دوی، امارات متحده عربی ۱۳۸۲ موزه هنرهای دوی، گورگان، هند ۱۳۸۹ موزه لس آنجلس (لاکما)، لس آنجلس، ایالات متحده آمریکا ۱۳۸۷ مجموعه فرجام، دوی، امارات متحده عربی ۱۳۸۲ موزه هنرهای معاصر تهران، تهران، ایران نمایشگاه‌های بین‌المللی (آرت‌فرها) ۱۳۹۲ ابوظبی آرت، ابوظبی، امارات متحده عربی ۱۳۹۲ کانتیمپورری استانبول، استانبول، ترکیه ۱۳۹۱ آرت مسکو، مسکو، روسیه ۱۳۹۰ آرت دوی، دوی، امارات متحده عربی ۱۳۹۰ کانتیمپورری مونیخ، مونیخ، آلمان ۱۳۹۰ آرت اسکوپ بازل، بازل، سوئیس ۱۳۸۹ کانتیمپورری استانبول، استانبول، ترکیه ۱۳۸۹ آرت دوی، دوی، امارات متحده عربی ۱۳۸۸ پاریس فوتو، پاریس، فرانسه ۱۳۸۷ آرت دوی، دوی، امارات متحده عربی

www.assarartgallery.com

All rights reserved

No part of this publication may be copied or transmitted in any form or by any means without the prior written permission of Assar Art Gallery.

Printed in February 2014

Art Director & Graphic Designer: Iman Safaei - Dabestan Studio

Photos by: Amirhossein Biparva - Poolad Javaher Haghighi

Production Manager: Hooyar Asadian

تهران، کریم خان زند خیابان ایرانشهر کوی برفوشان، شماره ۱۶
کدپستی: ۱۵۸۳۶ تالفن: ۸۸۳۲۶۶۸۹ فکس: ۸۸۳۴۳۹۴۷
16 BARFOROUSHAN ALLEY,
IRANSHAHR ST., KARIMKHAN ZAND ST., 15836 TEHRAN-IRAN.
PHONE: (+9821)88326689 FAX: (+9821)88343947
info@assarartgallery.com

